

MIROVINSKI VODIČ

hzm

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

GODINA V., BROJ 7, SRPANJ 2008.

**PRILOG
HRVATSKOM
UMIROVLJENIČKOM
LISTU**

SADRŽAJ

- Održana 2. sjednica Upravnog vijeća HZMO-a
- Razgovori s predstavnicima talijanskog mirovinskog osiguranja
- Iz Izvješća o radu i poslovanju Zavoda za 2007.
- Vodič o pravima iz mirovinskog osiguranja
- Statistika

ODRŽANA 2. SJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA HZMO-A

Dana 30. lipnja 2008. održana je 2. sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na kojoj je Upravno vijeće donijelo Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2007. godinu. Sjednici je predsjedao predsjednik Upravnog vijeća mr. sc. Niko Raič. Nakon uvodnog obrazloženja koje je podnio ravnatelj Zavoda Mile Rukavina o stanju sustava mirovinskog osiguranja međugeneracijske solidarnosti, informirao je članove Upravnog vijeća o najznačajnijim projektima Zavoda.

Posebno je naglasio projekt preustroja, s osvrtnom na ključne projekte, čiji je cilj što učinkovitija provedba mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu, što je nastavak cjelovite modernizacije Zavoda. Projekti kao što su automatizacija cjelokupnog poslovnog procesa javne nabave, projekt novog načina rada s korisnicima usluga Zavoda, projekt vezan uz skraćivanje dužine trajanja postupka u rješavanju o pravima, kao i poboljšanje komunikacije s osiguranicima i otvaranje još 4 nove ispostave, doprinose ostvarenju željenog cilja da Zavod postane najbolja javna ustanova u državi. U raspravi koja je uslijedila naglašeno je da je Izvješće o radu svake godine sve bolje te je u cijelosti pohvaljeno. Nakon rasprave Upravno vijeće je jednoglasno donijelo Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2007.

RAZGOVORI S PREDSTAVNICIMA TALIJANSKOG MIROVINSKOG OSIGURANJA

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i nositelj mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Italiji, u cilju dobre suradnje dvaju zavoda organizirali su, prvi put, razgovore s osiguranicima, radi rješavanja pojedinačnih problema vezanih uz provedbu Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Italije. Razgovori su održani 9. lipnja 2008. u Puli i 10. lipnja 2008. u Rijeci.

Ovi razgovori bi trebali postati tradicionalni, te se održavati dva puta godišnje naizmjenično u Republici Hrvatskoj i Republici Italiji.

Na razgovore se odazvao velik broj osiguranika i korisnika mirovine iz hrvatskog i talijanskog osiguranja, posebice u Puli.

Najčešća pitanja koja su postavljali osiguranici odnosila su se na uvjete za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu iz talijanskog osiguranja, kao i na način isplate mirovine.

Nekoliko pitanja odnosilo se na ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu za udovice na osnovi sudjelovanja pokojnog supruga u talijanskoj vojsci (u II. svjetskom ratu), te na ostvarivanje prava na talijansku mirovinu za raške rudare, a vezano uz rad, odnosno prisilnu militarizaciju raških rudara za vrijeme II. svjetskog rata.

Više pitanja odnosilo se na davanje informacija strankama koje su nakon umirovljena u Hrvatskoj, radile u Italiji, a u isto vrijeme primale hrvatsku mirovinu.

Na pitanja stranaka odgovarali su talijanski predstavnici **Antonio Rizzo**, provincijalni direktor INPS-a iz Trsta i **Fabio Vigni**, regionalni savjetnik u odjelu za primjenu inozemnih konvencija s Republikom Italijom. Tu su bili i predstavnici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, **Mihovil Rismondo**, izvršni koordinator za područne službe, **Ksenija Milić-Štrkalj**, načelnica Odjela provedbe međunarodnih ugovora i **Vedrana Oštrić**, viša koordinatorka u Odjelu međunarodne suradnje, revizije i rješavanja o pravima u drugom stupnju.

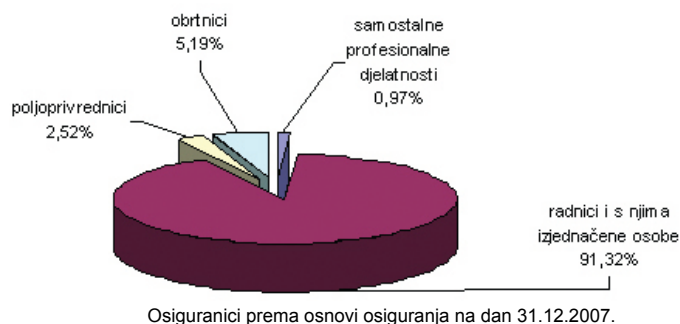
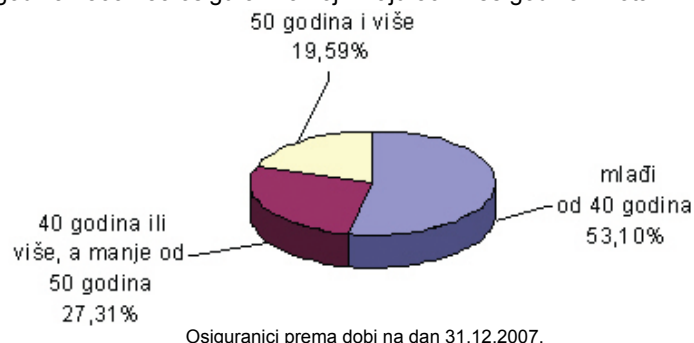
OTVORENI TELEFON: 0800 63 63 63 | POZIVNI CENTAR: 01 - 48 91 666 (DOSTUPNI RADNIM DANOM OD 8 DO 16 SATI)

MIROVINSKI VODIČ HZMO

IZ IZVJEŠĆA O RADU I POSLOVANJU ZAVODA ZA 2007.

Na dan 31. prosinca 2007. u Zavodu su bila evidentirana 1 579 463 osiguranika. Od toga broja bilo je 838 699 osiguranika mlađih od 40 godina, 431 305 osiguranika u dobi od 40 do 49 godina i 309 459 osiguranika koji imaju 50 i više godina života.

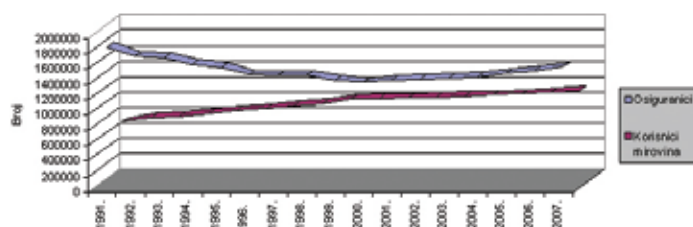

U pogledu osnove osiguranja, 1 442 299 (91,32%) osiguranika bilo je zaposleno kod pravnih ili fizičkih osoba, 81 963 (5,19%) obrtnika, 39 824 (2,52%) poljoprivrednika i 15 377 (0,97%) osiguranika koji obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost.

Odnos broja osiguranika i umirovljenika

Unatoč primjeni Zakona o mirovinskom osiguranju prema kojem su se postupno povećavale dobne granice za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, i nakon 1. siječnja 1999. broj umirovljenika i dalje se povećavao, ali sporije nego u razdoblju do 1998., na što su utjecala i povoljnija gospodarska kretanja u odnosu na prethodno desetljeće. Stoga se, nakon smanjenja u prethodnom desetljeću, posljednjih sedam godina kontinuirano povećava broj osiguranika.

Na dan 31. prosinca 2007. evidentirano je ukupno 1 121 540 korisnika mirovine i 1 579 463 osiguranika, što čini omjer od 1:1,41.

U 1991. omjer broja umirovljenika i osiguranika iznosio je 1:2,56, a u 2007. iznosio je 1:1,41, što znači da se tijekom 16 godina navedeni omjer smanjio 1,8 puta. Međutim, posljednjih nekoliko godina brže se povećavao broj osiguranika od broja umirovljenika, pa se omjer broja umirovljenika i osiguranika povećao s 1,37 u 2004. na 1,41 u 2007. godini.

Kretanje broja umirovljenika

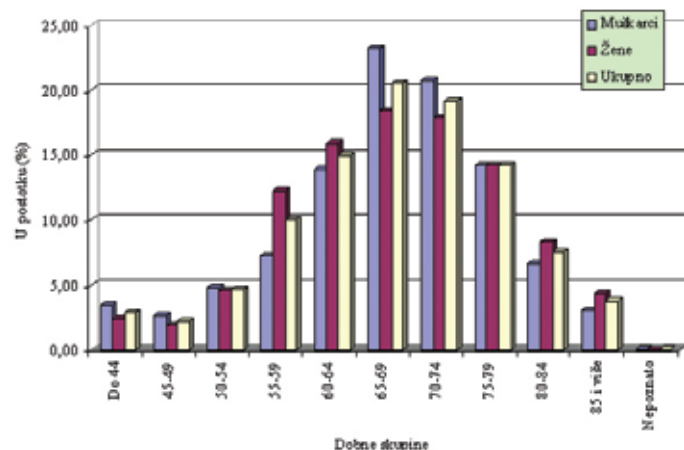
U 2007. mirovinu je ostvarilo ukupno 51 545 umirovljenika (25 036 starosnih i prijevremenih starosnih mirovina, 10 987 invalidskih i 15 522 obiteljske mirovine), što je povećanje od 0,76% u odnosu prema 2006. kada je bilo 51 156 novih umirovljenika.

Priljev novih umirovljenika bio je najveći početkom Domovinskog rata 1991. godine, odnosno ukupno 88 242 nova umirovljenika, a od toga 65 465 starosnih i prijevremenih starosnih mirovina.

U 1999., prvoj godini primjene Zakona o mirovinskom osiguranju, ostvarena je 31 671 starosna i prijevremena starosna mirovina, što je povezano s činjenicom da je to bila prva, tzv. prijelazna godina kada je obračunsko razdoblje za određivanje mirovine još uvijek bilo deset najpovoljnijih uzastopnih godina. Nadalje, u 1999. čak je 37 112 korisnika ostvarilo invalidsku mirovinu, a najveći broj odnosio se na prevođenje prava dotadašnjih invalida rada na invalidsku mirovinu. U 2000. broj novih korisnika invalidske mirovine smanjio se u odnosu prema razdoblju do 1999. jer je Zakonom o mirovinskom osiguranju definicija invalidnosti prilagođena promjenama u području rada, te je, u odnosu na definiciju do 1998., nova definicija invalidnosti restriktivnija, a kriteriji za ocjenu invalidnosti su stroži. Međutim, nakon 2000. povećao se broj invalidskih mirovina zbog povećane dobne granice za ostvarivanje starosne i prijevremene starosne mirovine i zbog starije dobi osiguranika kod kojih češće dolazi do smanjenja ili gubitka radne sposobnosti. Na povećani priljev invalidskih mirovina utječu i socijalni razlozi i nezaposlenost, kao i činjenica da se invalidska mirovina povoljnije određuje od prijevremene starosne mirovine.

Umirovljenici prema godinama mirovinskog staža i trajanju korištenja mirovine

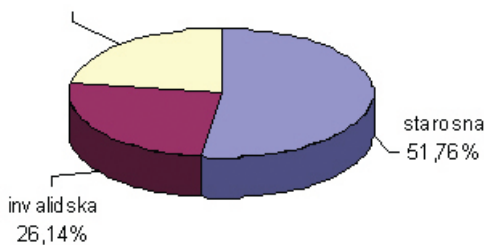
Prosječan mirovinskog staža svih korisnika mirovine iznosi 28 godina i 11 mjeseci, prosječan mirovinskog staža korisnika starosne mirovine iznosi 31 godinu i 11 mjeseci, korisnika invalidske mirovine 23 godine i 5 mjeseci, a obiteljske mirovine 27 godina. Udjel umirovljenika s navršenim mirovinskim stažem od 40 godina i više iznosi 11,22%, što je povećanje u odnosu na 2006. godinu kada je tih umirovljenika bilo 10,95%.

Umirovljenici prema dobnim skupinama (starosna, invalidska i obiteljska mirovina) Prosječan mirovinski staž još je uvijek kraći nego prije desetak godina, što je posljedica činjenice da među novim mirovinama ima više korisnika s kratkim mirovinskim stažem – poljoprivrednika, te korisnika koji mirovinu ostvaruju primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju koji mirovinu u Hrvatskoj ostvaruju s

prosječno 10 godina staža, uz koju ostvaruju i mirovinu od inozemnog nositelja osiguranja.

obiteljska
22,10%

Korisnici prema vrstama mirovina

Dobna struktura umirovljenika

U 2007. prosječna dob korisnika starosne mirovine bila je 68 godina i 4 mjeseca (žene), odnosno 71 godina i 2 mjeseca (muškarci), korisnika invalidske mirovine 61 godina i 2 mjeseca (žene), odnosno 62 godine i 2 mjeseca (muškarci). Najveći broj umirovljenika u dobnoj je skupini od 65 do 69 godina (216 445, odnosno 20,54%). Prosječna dob umirovljenika povećala se u odnosu na prošlu godinu, što se očekuje i sljedećih godina s obzirom na to da su 31. prosinca 2007. prestale važiti prijelazne odredbe ZOMO-a o postupnom povećanju starosne dobi za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu.

Umirovljenici prema vrstama mirovina (31. prosinca 2007.)

Od ukupno 1 121 540 umirovljenika, u koji su broj uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, njih 580 518 (51,76%) korisnici su starosne mirovine. Invalidsku mirovinu ostvarilo je 293 148 korisnika (26,14%), a obiteljsku mirovinu koristi 247 874 korisnika, odnosno 22,10%.

Od ukupnoga broja umirovljenika, njih 944 536 (84,22%) ostvarilo je mirovinu prema općim propisima, što je neznatno smanjenje u odnosu na 2006. kada je taj postotak bio 84,24%, a 177 004 (15,78%) korisnika mirovinu je ostvarilo prema povoljnijim uvjetima propisanim posebnim zakonima.

Ostala prava iz mirovinskog osiguranja

Prema propisima koji su bili na snazi do 31. prosinca 1998., u sustavu mirovinskog osiguranja ostvarivala su se, uz mirovinu, i druga prava: zaštitni dodatak uz mirovinu, novčana naknada zbog tjelesnog oštećenja te doplatka za tuđu pomoć i njegu.

Od 1. siječnja 1999. u sustavu mirovinskog osiguranja od tih prava ostvaruje se samo pravo na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, a ostala su prava ili ukinuta ili se ostvaruju u drugim sustavima. Zavod isplaćuje i usklađuje ta primanja jednako kao i mirovine, a broj ovih korisnika postupno se smanjuje.

U prosincu 2007. zaštitni dodatak uz mirovinu isplaćen je za 93 137 korisnika, u prosječnoj mjesečnoj svoti od 409,62 kn. Novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja primala su 91 894 korisnika.

Doplatka za pomoć i njegu isplaćivao se za 16 209 korisnika, u prosječnoj svoti od 667,30 kn.

Prema članku 152. ZOMO-a, za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovina pod uvjetima povoljnijim od uvjeta propisanih općim propisima sredstva se osiguravaju u državnom proračunu. Na taj način financira se mirovina ili dio mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, pripadnika Hrvatske domovinske vojske 1941-1945., sudionika NOR-a, bivših političkih zatvorenika, pripadnika bivše JNA, zastupnika u Hrvatskom saboru, pripadnika HV-a, djelatnika MUP-a i drugih skupina korisnika mirovina.

Udjel mirovina u plaći

Udjel prosječne starosne mirovine koju ostvaruje radnik za mirovinski staž u trajanju od 40 godina u prosječnoj plaći u Hrvatskoj iznosi 61,12% (u 2006. udjel je iznosio 63%).

U prosincu 2007. prosječna mirovina ostvarena prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, umanjena za porez i prirez, iznosila je 1.996,92 kn, a udjel te mirovine u prosječnoj neto plaći iznosio je 40,28%. Prosječna starosna mirovina iznosila je 2.206,06 kn ili 44,49% prosječne neto plaće.

Na prosječnu razinu mirovina nepovoljno utječe činjenica da je približno 106 tisuća umirovljenika ili 10% od ukupnog broja umirovljenika mirovinu ostvarilo primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, koji su mirovinu u Hrvatskoj ostvarili s prosječno 10 godina mirovinskog staža u prosječnom iznosu od 694,44 kn, koji uz tu mirovinu ostvaruju i mirovinu od inozemnog nositelja osiguranja.

Najniži udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći bio je 2000. kada je iznosio 37,62%. U 2001. udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći povećao se nakon primjene Zakona o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, kada su mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998. povećane od 0,5% do 20%, ovisno o godini ostvarivanja. U 2002. i 2003. udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći smanjio se, da bi se 2004. povećao nakon uračunavanja u mirovinu dodatka od 100 kn i 6%. Dodatak na mirovine ostvarene od 1. siječnja 1999. prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, koji iznosi od 4% za mirovine ostvarene u 1999. do 27% za mirovine koje će se ostvariti od 1. siječnja 2010., počeo se isplaćivati u studenome 2007. i stoga je neznatno utjecao na prosjek mirovina u 2007. tako da je udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći u 2007. iznosio 39,95%.

VODIČ

O PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Tijekom mjeseca lipnja osiguranicima i korisnicima je na šalterima svih područnih službi Zavoda dostupan Vodič o pravima iz mirovinskog osiguranja, u kojemu su na jednostavan i pristupačan način opisana prava koja se ostvaruju u Zavodu.

Uz informacije o osiguranim osobama i utvrđivanju svojstva osiguranika i mirovinskog staža u Vodiču se nalaze i informacije o pravu na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, o pravu na invalidsku mirovinu, o pravu na obiteljsku mirovinu, naknadu zbog tjelesnog oštećenja i ostalim pravima i postupku ostvarivanja tih prava.

Također Vodič donosi informacije o mirovinskim pravima osoba koje su radile u inozemstvu, kao i informacije o pravu na doplatku za djecu. Na kraju su navedeni važniji propisi mirovinskog osiguranja i popis područnih službi Zavoda s adresama i brojevima telefona.

Ovaj Vodič je još jedan «korak naprijed» koji Zavod čini da bi se što više približio svojim osiguranicima i korisnicima. Osim «papirnatog» oblika, Vodič je u elektronskom obliku dostupan i na Internetnoj stranici Zavoda.

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U LIPNJU 2008.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ ***
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU		
starosna	586017	2.256,14
invalidska	242689	1.810,07
obiteljska	236495	1.752,42
UKUPNO	1065201	2.042,67
II. HRVATSKA VOJSKA, prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	1897	4.716,07
invalidska	8887	2.905,80
obiteljska	428	3.820,46
UKUPNO	11212	3.247,00
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl.31. st.3. ZOPHBDR)*	185	2.127,55
invalidska	46515	5.230,43
obiteljska	12146	7.491,27
UKUPNO	58846	5.687,32
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", BROJ 2/06.)		
invalidska	2339	3.050,99
obiteljska	393	3.388,26
UKUPNO	2732	3.099,51

NAPOMENA: * U svotu mirovine pod točkom I. uključen je zaštitni dodatak uz mirovinu prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (ZOMIO), koji se primjenjivao do 31. prosinca 1998. i dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("NN", broj 79/07.), koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2007.

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN", broj 174/04.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječnu mirovinu hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN", broj 94/01.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U LIPNJU 2008.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	68515	260,74	37640	250,33	19851	270,04	11024	279,53
500,01 - 1.000,00	110503	746,61	57486	736,72	20815	727,47	32202	776,65
1.000,01 - 1.500,00	143149	1.269,30	58471	1.265,39	44447	1.287,98	40231	1.254,33
1.500,01 - 2.000,00	265771	1.746,60	112377	1.760,56	75117	1.733,25	78277	1.739,38
2.000,01 - 3.000,00	294892	2.440,73	179170	2.479,34	59315	2.419,47	56407	2.340,41
3.000,01 - 4.000,00	124117	3.405,45	93634	3.409,61	16598	3.398,27	13885	3.385,98
4.000,01 - 5.000,00	38488	4.408,17	30042	4.410,62	4595	4.391,92	3851	4.408,42
5.000,01 - 6.000,00	12459	5.427,31	10736	5.430,32	1341	5.401,96	382	5.431,64
6.000,01 - 7.000,00	5483	6.339,54	4771	6.334,09	544	6.354,90	168	6.444,66
7.000,01 - 8.000,00	1086	7.412,82	1005	7.411,48	42	7.396,58	39	7.465,09
veće od - 8.000,00	738	9.592,39	685	9.597,68	24	9.568,12	29	9.487,62
UKUPNO	1065201	2.042,67	586017	2.256,14	242689	1.810,07	236495	1.752,42

NAPOMENA:
U svote mirovina uključen je zaštitni dodatak uz mirovinu, prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (ZOMIO) koji se primjenjivao do 31. prosinca 1998. U broj korisnika mirovina nisu uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja. Svote mirovina umanjene su za porez i prirez, prema Zakonu o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina, prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. U prosječnu mirovinu uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.), koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2007.

NAKLADNIK:
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednica: Olgica Vlačić Cikojević
Suradnik: Goran Krstičević
Lektorica: Boška Žedelj

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4595-156, 01/4595-269
fax: 01/4595-168